

Michell Kreem

KURESSAARE RANNAALA PLANEERING

LÕPUTÖÖ

Arhitektuuriinstituut
Rakendusarhitektuuri eriala

Tallinn 2020

Mina,

.....

tõendan, et lõputöö on minu kirjutatud. Töö koostamisel kasutatud teiste autorite, sh juhendaja teostele on viidatud õiguspäraselt. Kõik isiklikud ja varalised autoriõigused käesoleva lõputöö osas kuuluvad autorile ainuisikuliselt ning need on kaitstud autoriõiguse seadusega.

Lõputöö autor

/Nimi, allkiri ja allkirjastamise kuupäev/

Üliõpilase kood

Õpperühm

Lõputöö vastab sellele püstitatud kehtivatele nõuetele ja tingimustele.

Juhendajad

.....

.....

/Nimi, allkiri ja allkirjastamise kuupäev/

Kaitsmisele lubatud „.....“20.....a.

Arhitektuuriinsituudi direktor.....

/Nimi ja allkiri/

SISUKORD

1. TEOOREETILINE OSA.....	5
1.1 Sissejuhatus.....	5
1.1.1 Teema valik ja selle põhjendus.....	5
1.1.2 Probleemi püstitus ja eesmärgid.....	5
1.2 Ülevaade projekti teemaga seonduvatest teoreetilistest aspektidest.....	6
1.2.1 Meri kui identiteet.....	7
1.3 Juhtumiuuringute analüüs.....	9
1.3.1 Pärnu rannaniidu matkarada ja kergliiklustee muulini.....	9
1.3.2 Mont-Saint-Michel.....	10
1.3.3 Rahvusvahelised matkarajad Norras - Norwegian Scenic Route.....	11
1.3.4 Haven Kakumäe sadamahoone.....	12
2. PROJEKTLAHENDUSE SELETUSKIRI.....	13
2.1 Asukoha kirjeldus, ajalooline ülevaade.....	13
2.2 Ajalugu.....	14
2.3 Linnaehituslik analüüs.....	18
2.3.1 Olemasoleva olukorra iseloomustus ja piirangud.....	18
2.3.2 Ümbruskonna analüüs.....	23
2.4 Planeeringu ettepanek.....	24
2.4.1 Koha inspiratsioon.....	24
2.4.2 Kontseptsioon.....	25
2.4.3 Sihtgrupid.....	29
2.5 Hoonestuse ettepanek.....	29
2.5.1 Kuressaare sadamahoone.....	29
2.5.2 Linnuvaatlustorn koos elamusmajutusega.....	29
2.5.3 Lava.....	30

2.5.4 Tinglikumalt lahendatud perspektiivsed objektid ja ideed.....	31
2.6 Liikluskorralduse põhimõtted ja parkimine.....	31
2.7 Tehnovõrgud.....	32
2.8 Haljastus ja heakord.....	32
2.9 Keskkonnakaitse.....	32
3. KOKKUVÕTE.....	34
4. SUMMARY.....	35
5. KASUTATUD MATERJALID.....	37
6. JOONISED.....	40
7. GRAAFILINE OSA.....	41

1. TEOOREETILINE OSA

1.1 Sissejuhatus

1.1.1 Teema valik ja selle põhjendus

Olles ise Saaremaalt pärit ja üles kasvanud, kimbutas tugev tahe oma kodukoha piirkonda paremaks muuta. Suure looduse ja merehuvilisena ning spordihingega on mul väikesest peale tugev side olnud Kuressaare rannaalaga nii sportlike tegevusi harrastades, üritusi külastades, piknike pidades või lihtsalt mõtterännakul käides.

Kuressaare on paarikümne aastaga kõrvalt vaadates palju arenenud. Hiljuti sai ka keskväljak koos turuplatsiga uue ilme, lisandunud on kohvikuid, elamuskeskus, kino jpm. Kuressaares pean linnaruumi üheks oluliseks identiteediks ka Abaja äärset puhkeala. Arvestades krundi sidusust merega ja vanalinna vahetu lähedust ning tugevat suhet kindlusega, on rannalal tugev potentsiaal. Suuresti koha omapära on säilinud ka tänu autoliiklusest vabana hoidmisel ning hõredalt hoonestatusega, mis säilitab olemasolevat inimhõõtmelisemat avaliku ruumi.

1.1.2 Probleemi püstitus ja eesmärgid

Kuressaare linna tekke ja arengu ajalugu on tihedalt seotud merega. Sadama juurde ehitati piiskopilinnus ja rajati linn. Mitmeid kümneid aastaid oli Kuressaares oluline kaubasadam, mille kaudu oli ühendus paljude erinevate mereäärsete maadega. Nüüdseks on maapind tõusnud ja meri taandunud. Suure Katla omapärase ringikujulise veeliikumise tõttu liiguvad ka liivad vesikaare tuulega Järve rannast linna poole, mistõttu sadam ummistub, ohuks on ka veealused karid ning osalt külastajaid eemale tõrjuvad erinevad biomassid [1]. Kuressaare rannaala on korrastatud, kaldad kindlustatud ning aeg-ajalt süvendatud. Kuid supelrannana leiab asukoht küllaltki vähe kasutajaid, võib kohata üksikuid turiste, lastega peresid või mõnda päevitajat põõsaste taga ning rannavõrkpalli harrastajaid. Kuid see-eest on tuntud talisuplejate lemmikpaigana.

Kuressaare puhkeala nii nagu pea enamus rannikuäärseid piirkondi seisab silmitsi tugevate tuultega. Veteväljade kohal on õhuvoolu ainsaks takistuseks kerkivad laineharjad, mis tuule kiirust oluliselt ei kahanda. Rannikualade ja saarestike vee- ning maismaapindade vaheldumine teeb tuulepildi veelgi keerulisemaks. Näiteks kui tugev tuul suundub kitsastesse väinadesse või merelahtedesse, võib selle kiirus veelgi suurened. Püsivalt ühest suunast puhuvad tormituuled

koos kiirelt langeva õhurõhuga kergitavad mereveetaseme üle ohtliku piiri, põhjustades ulatuslikke üleujutusi. [2]. Sademerohtketel perioodel ja lumesulamisest tõttu esineb suurvee ja tulva probleeme, mis ka oluliselt piiritlevad planeeringuala kasutamist. Sellest tulenevalt minu töö eesmärkideks on luua uus kvaliteet, mis võimaldab erinevate olude kui ka aastaringselt ala kasutamist ning rannaala potentsiaal taaselustada, luues atraktiivsem, turvalisem ja mitmekesisem avalik ruum erinevatele sihtgruppidele. Kuid puhkeala peaks jääma võrdlemisi hõredalt hoonestatuks, võimaldamaks kindlusel linnasiluettis esile tõusta. nii nagu see on eelnevalt kujunemise ajal olnud ning säiliks meeldiv ja rahulik õhkkond olemiseks ja puhkamiseks.

Töö käigus on eesmärgiks kaardistada olemasolevate kohtade väärtusi kui ka probleemkohti ning sellest tulenevalt leida kõigile sobilik lahendus, mis looks ala ühtseks tervikuks ning arendaks Kuressaare linnaruumi. Võttes arvesse olemasolevat olukorda, on minu eesmärgiks seatud maksimaalselt ära kasutada praegust olukorda: säilitada olemasolevad põhiliikumissuunad, kõrghaljastus ning võimalikult palju vaateid merele. Lõputöö sooviks oleks ühendada ja võimendada looduse ilu ning tugevdada inimese ja mere suhet.

1.2 Ülevaade projekti teemaga seonduvatest teoreetilistest aspektidest

Linnaruumile on võimalik läheneda Lefebvre kolmest aspektist: füüsiline, vaimne ja sotsiaalne ruum. Füüsiline on eelkõige seotud meie oma keha ja vahetu elukeskkonnaga. Vaimne seevastu on seotud indiviidi (või ka sotsiaalse grupi) mõtlemise, kujutluste, ideede ja kontseptsioonidega. Sotsiaalne ruum omakorda on seotud inimestevahelise suhtlemise, käitumise ja tavadega. Nendele kolmele aspektile viidates on võimalik öelda, et ruumi mõiste omab tähtsat kohta sotsiaalses olemuslikus ühiskonnas ning, et meie oma arusaam ja kogemus linnaruumist mõjutab meie linnaruumide tõlgendust. [6, p. 60-82]

Inimene loob oma linna igapäevase tegevusega, kus suhe mingi tänava või kohaga võib esineda erinevas seoses kui kellegi teise inimese. Iga indiviid muudab sotsiaalset ruumi sõltuvalt enda vajadustest ja huvidest. De Certeau arvates on iga individuaalse praktika olemuslikuks osaks taktika, mis on alati vahetult tingitud või informeeritud konkreetse inimese huvidest, soodumustest ja vajadustest. Suures osas on meile linnaplaneerijate, linnakujundajate, arhitektide jne. näol ette kirjutatud, kuidas me ruumis liigume ning oleme. De Certeau rõhutab, et ükski individuaalne praktika ei allu strateegilistele praktikatele täielikult. Iga inimene toimib regulatiivses keskkonnas ennekõike oma vajadustest lähtuvalt ning olemasolevaid regulatsioone taktikaliselt ära kasutades

või mugandades. [11] Seega lõplikult ei ole võimalik alluda võimusuhetele ning indiviid võib luua täiesti uue ruumi ning anda uue dimensiooni, mida algselt planeerimisel ei kavandatud.

Arhitekt Rem Koolhaas näiteks ei määratle linna enam mitte arhitekti ehitatud ruum, vaid selle puudumine või tühjad ruumid. „The more sublime quality of green space, in contrast, might give us a new conception of the city, city no longer defined by its built space but by its absences or empty spaces.“ [5, p. 333-334] Siinkohal tootsin välja Kuressaares osalt tühjaks jäänud, lahendamata mereäärse ala, kus inimestel on jäetud valikuvabadus kasutada ruumi enda soovidele vastavalt. See on osalt hea, osalt halb. Tihti mahajäetud kohtades on sotsiaalsed suhted ruumi poolt piiratud, kuna on olemas kohti, kus viibimine on ebameeldiv. Eriti nurgatagused hoolitsemata mereäärsed alad tõmbavad ligi kodutuid või alkoholi tarbinud linnakodanike, kelle tõttu pigem ignoreeritakse seda kohta. Seega võib väita, et liigne organiseerimatus ei ole jätkusuutlik tagamaks turvalist linnaruumi.

Turvatus on linna minu arvates üks olulisim väärtus, et inimesed linnaruumi omaks võtaksid ja kasutaksid. Autode, jalgrataste ja inimeste liikumiskiirused erinevad kordades. Selleks, et tekiks turvaline ja meeldiv koht inimesele, peaksid liikumiskiirused olema võrdsed [3, p. 91–93]. Olukord tekitab inimestes ebakindlust ning heaolutunde halvenemist. Kuressaare rannaala on peamiselt kasutatavad kergliiklejatele ning alati ise või kuulmaks ja nähes ka teisi, põiklevad korra linnakärast eemale ja naudivad rahulikku teekonda mööda rannajoont. Seal on vaiksem ning liikumiskiirused on aeglasemad, kus kuuleb ka iseenda mõtteid.

1.2.1 Meri kui identiteet

Kreekas tegutsev arhitekt, Mania Marvidou, tegeleb ja seab oma fookuseks arhitektuuri mõju inimese psüühikale. Ta kirjeldab seoseid, kuidas inimest ümbritsev ruum tema emotsioone ja tajusi alateadlikult mõjutab. Olenevalt värvist, on loodud sellele oma tähendus ja sellest tulenev mõju. Kuidas me ärritume kiiremini, kui toa seinad on kaetud punase värviga või kuidas me kipume unistama ja ennast unustama sinise värviga ruumis. [10] Selline siseruumi värvide dogma kandub üle ka väliruumi. Inimene tunneb ennast rahulikuma ning lõõgastavamalt, kui ruumis on ülekaalukamalt looduse toone. Loodus, mis arhitekti vaatenurgast on samuti ruum. See on igal pool ega lõppe linna piiril [6].

Tadao Ando kirjutas, et looduse elementideks on vesi, tuul, vihm, taevast jt. ning need ümbritsevad meid kõikjal [4, p. 456-461]. Väga hingelähedane läbi ajaloo on olnud inimestele meri. Saaremaa

on igalt poolt merega ümbritsetud, rannikujoont suurendavad veelgi väiksed saared. Pole midagi üllatavat, et paljude saarlaste jaoks on meri mänginud kesket rolli.

Üha autostunud linnaruumis, otsib inimene jalakäimiseks ja mõnikord ka üksiolemiseks pigem rahulikumaid, hingelähedasemaid, turvalisemaid ja looduslähedasemaid kohti- „ It’s a consequence of its surroundings. A place close to nature is a place close to the soul” [9]. Merel ja inimesel on tugev emotsionaalne side, kutsudes inimesi lõpmatusse, äratades temas soovi puhata. Lõhn ja kohin aitab tasakaalu leida, värskendab linnarabelemises loksutatud meelt või võimaldab meelerännakuid kohtadesse, kuhu ise ei satu.

Tihtipeale on olukordi ette tulnud, kus jalutama minemiseks on tagantõukavaks põhjuseks soov olla ümbritsetud inimestega. Rannäärsetel aladadel inimest asendaks justkui meri, mis kuulab muresid ja mõtteid, emmates ja kaitstes ning samas olles kui kaaslane, kes üksildust ravib. Sellisel mõttelaadil võib olulist rolli mängida ka teistmoodi ruumilahendus kui kesklinnas. Olemasolev maastik on avar, võludes mitmekesise loodusega. Vaadates olukorda teises võtmes, siis näiteks suviste soojade ilmadega mereäär ei ole alati koht, kus soovitakse üksi olla. See on kohtumispaik, mis inimgruppe ja kogukondi ühendab. Leitakse ühiseid tegevusi, peetakse piknike, külastatakse kontserte, käiakse koos suplemas ja kõike muud huvitavat.

Koha identiteet baseerub oluliselt selle elukeskkonna väärtustele, mida linnaruumis kõige rohkem hinnatakse. Kuressaare Linnalabori eeluuringust selgus, et sealsete elanike arust identiteediväärtust omistatakse tihti aladele ja objektidele, mis on kohalike elanike arvates tähtsad. Oluliseks peeti mereranda nii Kuressaare identiteedina kui ka isiklikult olulise paigana ja koos pargialaga unistuste elukohaks. [8]

1.3 Juhtumiuuringute analüüs

Juhtumiuuringute valikul lähtusin eelkõige töö lähteülesandest ning vaatlesin asukohalt ja situatsioonilt sarnases olukorras juhtumeid. Esmalt valisin välja endale tuntud ja kohapeal käidud objektid ning hiljem uurisin laiemalt.

1.3.1 Pärnu rannaniidu matkarada ja kergliiklustee muulini

Foto 1. Pärnu rannaniidu matkarada [12]

Foto 2. Pärnu kergliiklustee muulini [13]

Esmalt valisin välja Pärnu mereäärse ala, mis on kesklinnast jalgikäigu kaugusel nagu Kuressaare. Seal karjatatakse veiseid ehk linnalehmasid ning kohapeal pesitsevad nii linnud kui kahepaiksed. Linnalooduse avastamiseks on külastajate jaoks rajatud 600 meetrine vaateplatvormiga matkarada. Külalised saavad kõndida otse sonnide kohal ja avastada erilisi ning looduskaitse all olevaid taimi. [12]

Pärnu 463 meetri pikkune kergliiklustee muulini algab rannapargist Estonia katastroofi ohvrite mälestuspargi lähedalt. Esmalt saavad jalakäijad ja jalgratturid liikuda mööda 63 meetri pikkust asfaltteed, seejärel mööda muuli kõrvale rajatavat 400 meetri pikkust ja 3 meetri laiust laudteed. Tee lõpeb tuletorni lähedal liivarannal. Üleujutusohu tõttu ehitatakse laudtee vaiadele keskmiselt 1,60 meetri kõrgusele veepinnast, et võimaldada kuivajalaga pääs muulini. [13]

Mõlemad situatsioonid on küllatki sarnased. Kuna tegemist on mereäärse alaga, siis sealgi esineb tõusuveega probleeme nii nagu Kuressaare rannaalal. Esimese näite puhul on sarnasem situatsioon Väike-Roomassaare poolsaarel, kus rannaniite hooldavad mägiveised ja sama aegselt on võimalus inimestel vaadelda nii linde kui rannaniitu ja imetleda merelahte loomi segamata ja vastupidi. Mõlemal näitel on iseloomulik teekond, mida mööda saab nautida looduse võlusi ning teise näite

puhul on ka teekatendite vahetus, mis loob mitmekesisust- asfalt, puidust laudtee, kivi ning omapäraselt puhkealad.

1.3.2 Mont-Saint-Michel

Foto 3. Mont-Saint-Michel [14]

Põhja-Prantsusmaa põhjarannikul, Normandia ja Bretagne'i vahele jäävas Mont-Saint-Micheli lahes Couesnon'i jõe suudme lähedal asub äärmiselt omapärane saar, mis kuulub UNESCO maailmapärandi nimistusse, arhitektuurselt, ajaloolise ja kultuurilise pärandina ning inimtekkelise ja looduskauni objektina. Saar on pindalalt väikene, kuid on Prantsusmaa üks kuulsamaid turismiobjekte. Eriline on ta tõusu ja mõõna ajal, kus vesi taandub niipalju, et on võimalik saarele jalgsi mööda maad minna ja tõusu ajal pääs ainult silla pealt või vee-, õhusõidukiga.

Minu juhtumil küll mõõna ja tõusu probleeme pole, aga tõlgendasin selle ümber ajuveest tuleneva tõusu ja langusega, kus koht saab uue kvaliteedi ja omamoodi väärtuse. Mõte oleks kasutada seda läbiva ideena oma lõputöös. [14]

1.3.3 Rahvusvahelised matkarajad Norras - Norwegian Scenic Route

Foto 4. Norra maaliline retk [15]

Norra maaliline retk viib läbi edela-, lääne- ja loodekalda, ühendades looduse, arhitektuuri ja disaini. Kokku läbivad need 2166 kilomeetrit ja teekonnal näeb mitmeid Norra murrangulisi punkte, mis rõhutavad looduse ilu ja koidaksid turiste- olgu need siis vaateplatvormid, kunstiinstallatsioonid, tualettruumidega peatuskohad, infopunktid, külastuskeskus jne. Projekti on oma panuse andnud paljud tuntud Norra arhitekte ja disainerid, näiteks Snøhetta, Reiulf Ramstad Arkitekter, Jensen & Skodvin ja Carl-Viggo Hølmekbakk. Kaasatud on ka Louise Bourgeois ja Peter Zumthor. [16]

1.3.4 Haven Kakumäe sadamahoone

Foto 5. Haven Kakumäe sadamahoone [17]

Kakumäe Haveni sadamahoone valmis 2016. aastal ning projekti autoriteks on Kamp Arhitektid koostöös KCAP arhitektuuribürooga. Sadamahoone jaguneb kaheks- elling ja jahtklubi koos restoraniga. Inspiratsiooni ammutati merekeskust disainides merendusest, luksusjahtidest ja asukohast endast. Hoone arhitektuur taotleb hoogsust ja soliidsust ning terrassidel, sissepääsu ümber ja katuslae pindadel kasutatakse heledat tooni puitlaudist, mis viitab jahtide puit-tekkidele. [17]

2. PROJEKTLAHENDUSE SELETUSKIRI

2.1 Asukoha kirjeldus, ajalooline ülevaade

Joonis 1. Asukohaskeem [17]

Planeeringu asukoht asub Saaremaa vallas, Kuressaare linna lõunaosas, Tori lahe ääres. Ala on suuruselt 290 085 m² ehk 29 ha ning on ümbritsetud Kuressaare Piiskopilinnusega, üksikelamutealaga, staadioni ning spa-ja hotellidega. Linnajaotuslikult jääb planeeringuala edela suunda ning kesklinn asub alast põhjapool.

Kuressaare elanike arv on olnud kasvujoones kuni 1989. aastani, mil elanike arv oli 16 400. 1970.-80. aastatel intensiivistus kolhooside ja suurtemate tootmisettevõtete koondumine Kuressaarde või selle piirile, mille tõttu Kuressaare elanikud moodustasid pea poole kogu saare elanikkonnast. Pärast taasiseseisvumist hakkas rahvaarv vaikselt kahanema kuni praeguseni. 2007. aastal oli elanike arv 15 256, 2017. aastal 13635. Saaremaa rahvaarv on samuti languses, kuid mõni aasta on ka tõusnud. [20]

2.2 Ajalugu

Kuressaare on kujunenud Liivi lahe ääres Põduste jõe suudmes asunud muinassaarlaste tugi- ja kauplemiskohale. Pärast saksa - taani vallutusi alustati siin 1227. aastal Riia peapiiskopi valduste kindlustamist. [22] XIV sajandil ehitatud ja tänaseni säilinud piiskopilinnuse juurde areneski linn, peamiselt Pika, Tolli ja Lossi tänavate pargipoolsetele kvartalitele, mis kujunesid põhilisteks liikumisuunadeks sisemaalt linnusesse ja sadamasse. [21, lk. 10]

Pöörde väikese aleviku arengusse tõi 1558. aastal puhkenud Liivi sõda. Sõja jalust Kuressaarde pakku põgenenud mandri linnade kaupmehed ja muu rahvas hakkas siinses kaubanduses etendama juhtivat osa. 8. mai 1563 hertson Magnus andis Kuressaarele linnaõiguse. [22]

Põhjasõja ajal, 1710. aastal laastas linna suur tulekahju ja katk. 4. märtsil puhkenud tulekahju jättis hoonestusest püsti üksnes pastoraadimaja. Olukord paranes oluliselt, kui Riias asus Kuressaarde elama Liivimaa asekuberner

1862 . a. linnaplaanil on Kuressaare jäänud endistesse piiridesse, tõusnud on vaid hoonestustihedus. Kaardil näeme linnaparki, mis orgaaniliselt ühendab linna linnusega. Plaanidele on märgitud tänavanimed – 17 tänavat ja üks turuplats. Plaanil tähistatud J. Weise mudaravila juurest viib tamm üle abaja sadamasildade juurde ning sealt pääseb lühemat teed pidi ka Tori eeslinna.

Foto 6. Kuressaare 1862. a. linnaplaan [21, lk 14]

Balthasar von Campenhausen. Tema eestvedamise teostati reforme, mille käigus tühjad krundid hoonestati või muudeti haljasaladeks, hakati tänavaid sillutama, nõuti laternate süütamist, hooned

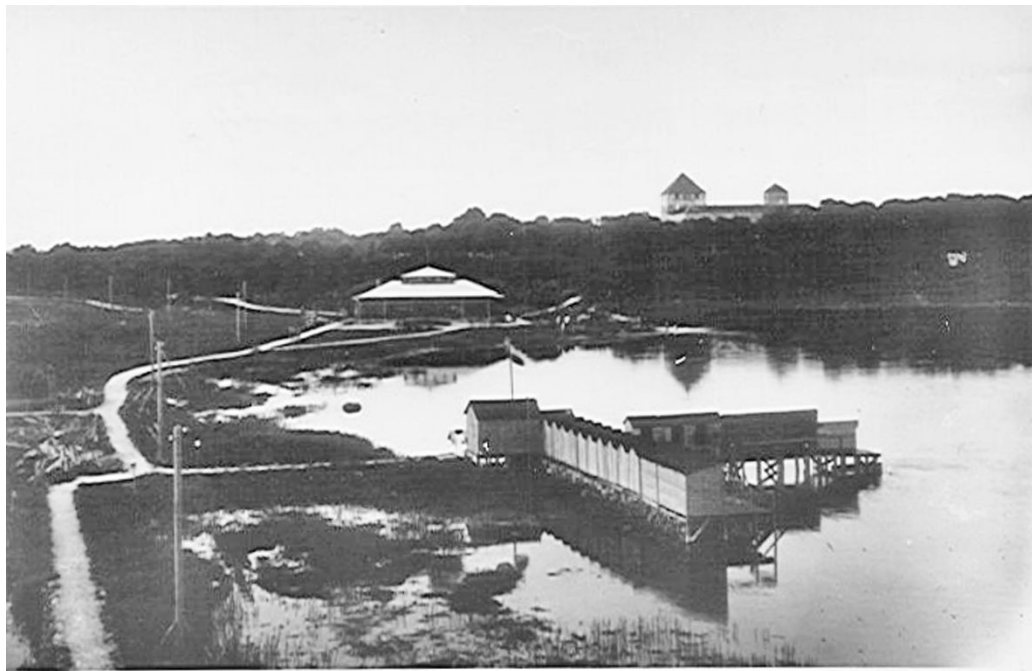
rajati tänavajoonele ja tänavatele hakati nimesid panema. Üleüldse hakati tähelepanu pöörama linna läbimõeldud planeerimisele. [22]

XIX sajandi keskel toimus Kuressaares tähelepanuväärne sündmus: linna lähedal avastati suured tervisemuda varud. 1840. aastal ehitas kohalik puusepp Jakob Weise linnaarst dr. Normanni õhutusel Kuressaarde esimese mudaravila praeguse rannastaadioni kohale. 1876. aastal kerkis teine ja 1883. aastal kolmaski mudaravila. Kuressaare tõusis seoses ravimuda avastamisega Eesti kuurortlinnade hulka. [21] Kuressaare muda kuulsus kasvas kiiresti ja sajandi lõpul ulatus siinsete suvitajate arv 2000-ni, XX sajandi algul aga 3500-ni. Suvitajatega arvestades ehitati välja 1861. aastal linnapark koos kuursaali ja kõlakoja. [22] 1887. aastal pargiala laiendati ning rajati ringpuiestee ümber kindluse, kuna patsiendid külastasid tihti Abaja äärde ehitatud paviljone.

Varem vaid sadamatena kasutatud mereäärne ala sai 19. sajandi teisel poolel seoses kuurordi arenguga uue funktsiooni. Siia rajati jahisadam, kohvik ja suplusmajakesed, mereäär muutus populaarseks jalutamise ja suplemise alaks. 1884. aastal ehitati apteekrite Fliesside poolt Raiekivi säärele mineraalvee ja teiste jookide müügiks joogipaviljon „Trinkhalle”, mis põles 1916. a Saksa pommirünnaku ajal. 1929. a rajati joogipaviljoni asemele rannakohvik, mis on samuti hävinud. [23]

Foto 7. Kuressaare joogipaviljon „Trinkhalle“ [23]

138

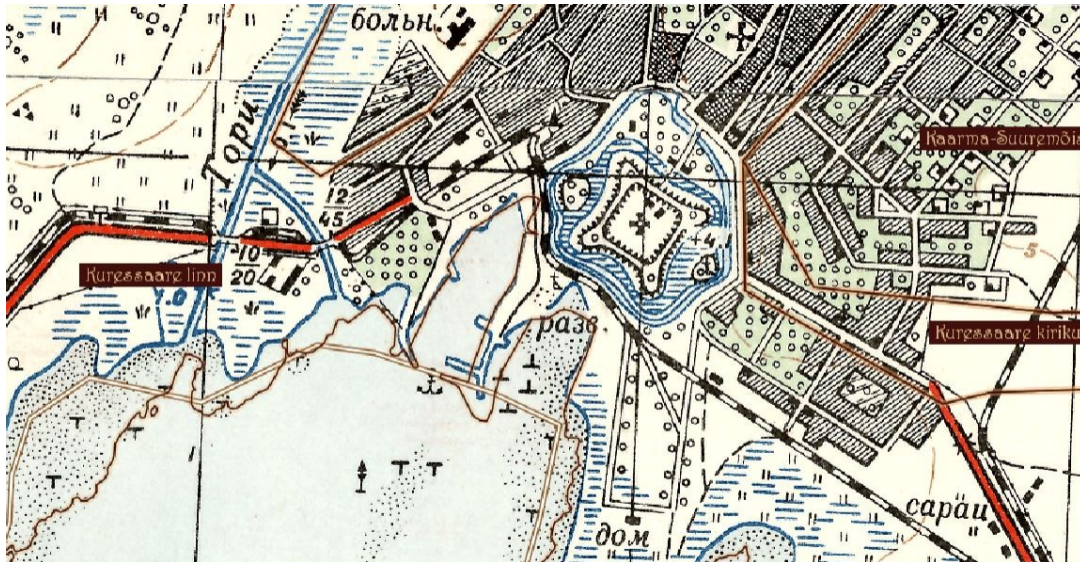
Kuressaare laht Supelusmajakesed ja ranna- M. Jakobson f. 1926. a.
kohvik

Foto 8. Suplusmajakesed ja rannakohvik 1926. a. [25]

Foto 9. Kuressaare eestlaste jahtklubi [24]

1917. aastal Saksa okupatsiooni ajal rajati linna Roomassaare sadamaga ühendab kitsarööpaline raudtee, mis kogus populaarsust ja oli laialt kasutuses. Kuna autod pakkusid suurt konkurentsi, sulgeti see 1940. aastal ning lagunes hiljem lõplikult. Tsaariaja lõpp ja Eesti Vabariigi aeg 1940. aastani oli kuurordi õitseae. [22]

Joonis 2. Kuressaare linna ajalooline kaart 1946.a [17]

Nõukogude võimu kehtestamisega muutusid ka linna arengusuunad. Ühendus välisriikidega katkes ja Kuressaare eksisteerimine rahvusvahelise kuurortlinnana muutus minevikuks. [22]

Kuna puhastusseadmeid ei ehitatud, siis tõi see kaasa Kuressaare lahe reostumise. 1976. aastal suleti Kuressaare lahega külgnevad merelahed suplemiseks. Seoses heitvete puhastusseadmete valmimisega ja Kuressaare lahe puhastamise algusega 1994. aastal tekkisid eeldused Kuressaare kui kuurortlinna maine taastamiseks. 12. juuli 1999. a. taasavati Kuressaare supelrand. Samal aastal taastati jahisadam ja alustati piiskopilinnuse vallikraavi puhastamist. Puhkealale loodi võimalused mitmete spordialade harrastamiseks. Need on esimesed tulemused linna puhkeala taastumisel ja Kuressaare muutmisel taas merelinnaks. [22]

2.3 Linnaehituslik analüüs

2.3.1 Olemasoleva olukorra iseloomustus ja piirangud

Kuressaare puhkeala on üldilmelt tuntud kui küllaltki lageda maastiku ja looduslähedase keskkonnana, millelt avanevad vaated linnamärgile. Abaja kallastele on paigaldatud üksikuid istumispinke ning rajatud madal põõsahaljastus ning tuuletõkkeks kõrghaljastus. Kasutatavuse poolest on ala tsoneeritud üldjoonelt kaheks, Tori abaja lääne-ja põhjakaldal, kus paiknevad suuremahulised spa-hotellid, on aktiivsem turistide seas ning Ujula abaja kallas on linnaelanike seas valdavalt kasutusel.

Planeeringu alale ehitati 1999. aastal Kuressaare jahisadam koos abihoonega ning lisaks kaldakindlustust, muule ja kaisid. Hoonesse on projekteeritud merepääste ruumid, kohvik, avalikud tualetid ning abihoone purjetamisvarustuse hoiuruum. Sadamahoone arhitektiks on Riina Raig. Hoonete kõrval on teenindavate autode parkla ja jahtide hoiuplats. [1]

Foto 10. Kuressaare sadamahoone [27]

Raiekivi poolsaare länekaldal asub rannapromenaad, mis viib paatide ja purjekate randumiskohani ja muulini, mille teenindamiseks on kolm viiekohalist parkimiskohta. Poolsaarele on rajatud 2010. aastal modernistlik rannahoone koos kohviku, vetelpäästja ja rannavalve

ruumidega ning avalike tualettide ja pesemisruumidega. Hoone arhitektiks on Hannes Koppel. Poolsaare tipus asub kai, kuhu on rajatud sügavama veega ujumiskoht.

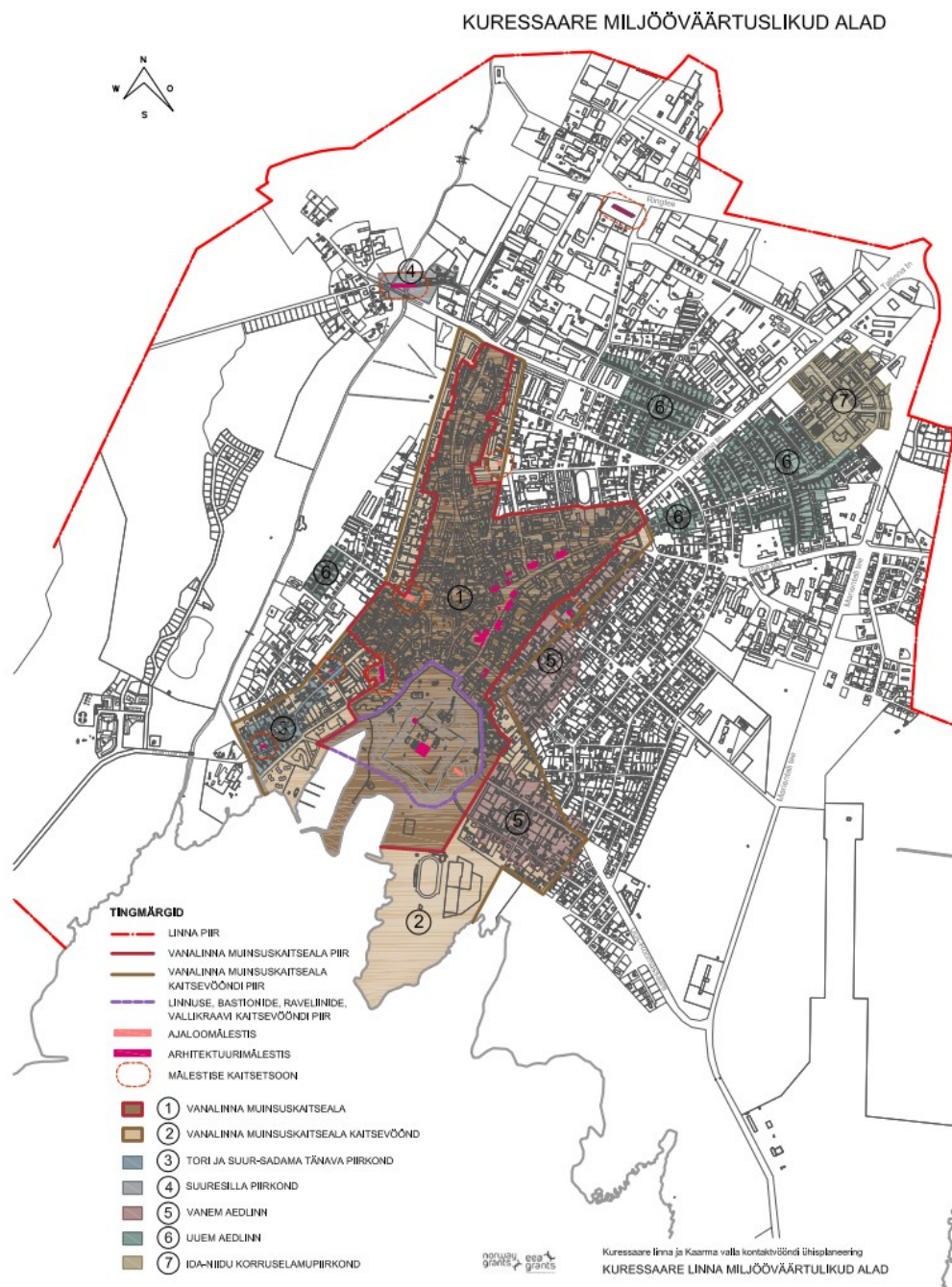

Foto 11. Kuressaare rannahoone [26]

Ujula Abajases asub supluskoht koos laste mänguväljaku, riietevahetus kabiinidega ning võrkpalliplatsidega. Kalda puistee äärsel alal on mitmeid skulptuure ja mälestuskive. Tori abajase kaldal asub Tauno Kangro meisterdatud Saaremaa vägilase Suure Tõllu ja tema naise Pireti skulptuur.

Supluse puistee ja Staadioni tänava vahepeal, Kalda puistee juurde on ehitatud betoonist rulapark. Ülejäänud ala on hõredalt haljastatud ja lage. Väike-Roomassaare poolsaart katab roostik, ala on madal ja mudane, puuduvad käiguteed ning üldmuljelt küllaltki mahajäetud ning pooleliolev.

Planeeringu alast Raiekivi säär ja Kalda puistee 1 jäävad Vanalinna muinsuskaitse alasse ning Jahisadam koos Väike-Roomassaare poolsaarega Vanalinna muinsuskaitse kaitsevööndi. Alal kehtivad hetkel Puhkeala detailplaneering (15.09.1998) Kuressaare linna ja Kaarma valla kontaktvööndi ühisplaneering (jõustumine 01.07.2015), mille kohaselt on tegemist reserveeritud puhkeotstarbelisel alaga, mis on ühisplaneeringuga antud aktiivses kasutuses rekreatsioonialadele ja kus tingimused ehitiste püstitamiseks seatakse detailplaneeringuga. [18]

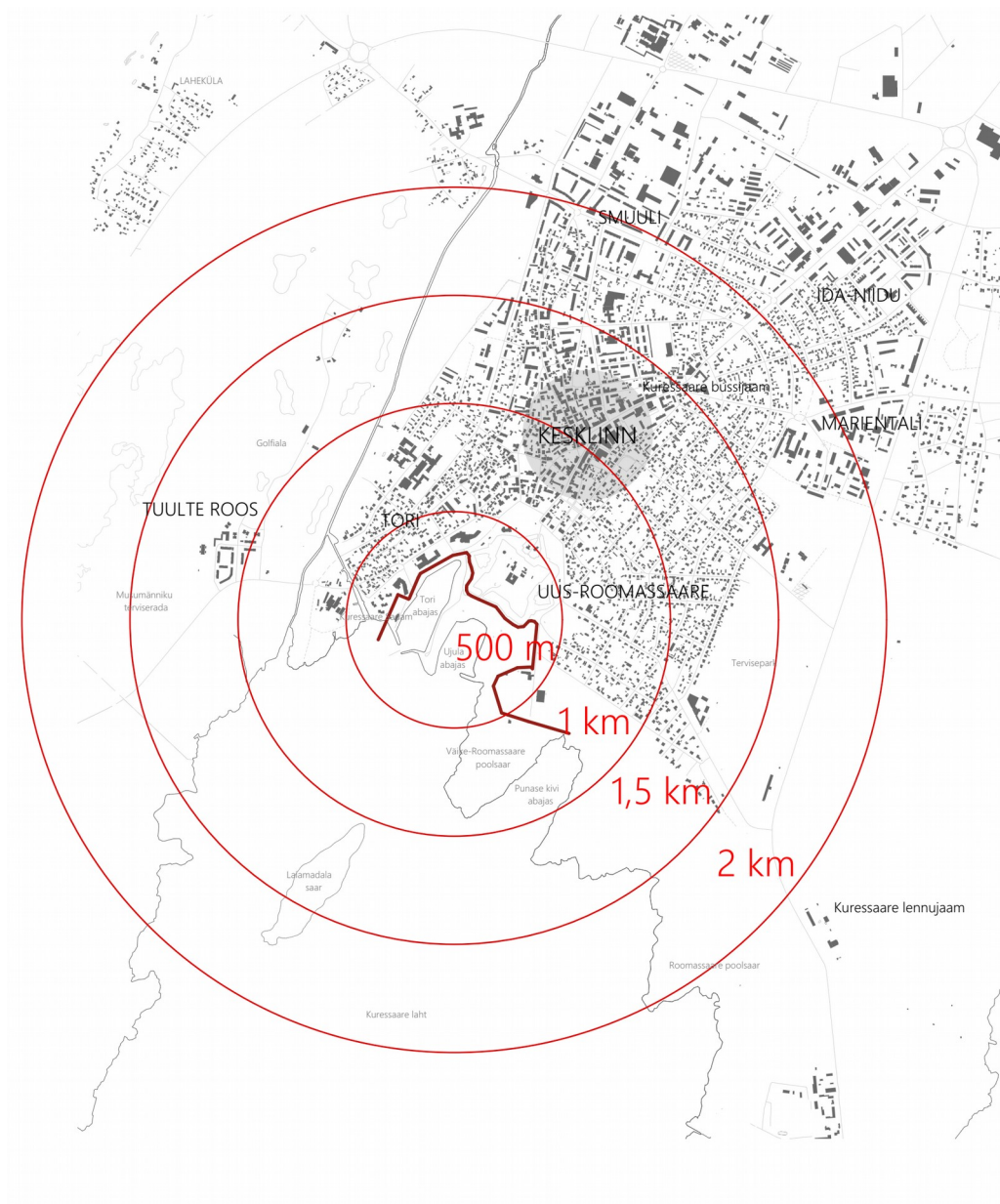

Joonis 3. Kuressaare linna miljööväärtuslikud alad [19]

Joonis 5. Üleujutuste kaart absoluutkõrgusega 1,5 m [17]

2.3.2 Ümbruskonna analüüs

Joonis 6. Vahekauguste skeem

Kuressaare oma mastaabilt on küllaltki väikene võrreldes suurtemate Eesti linnadega nagu Tallinn või Narva ning seetõttu valisin kontaktvööndi ulatuseks kogu linna. Joonise 6 keskpunktiks on olemasolev rannahoone ning on näha, et kesklinn jääb vaid jalutuskäigu kaugusele, 1 km raadiusesse, olulised maakonna ja riiklikud transpordiühendused nagu bussijaam jääb 1,5 km ja lennujaam 2 km kaugusele ning samuti ka suuremad elurajoonid. Ülejäänud linnapiiril olevad piirkonnad jäävad 2-3 km kaugusele, mistõttu tihedaid liiklusummikuid Kuressaare teedel näha ei

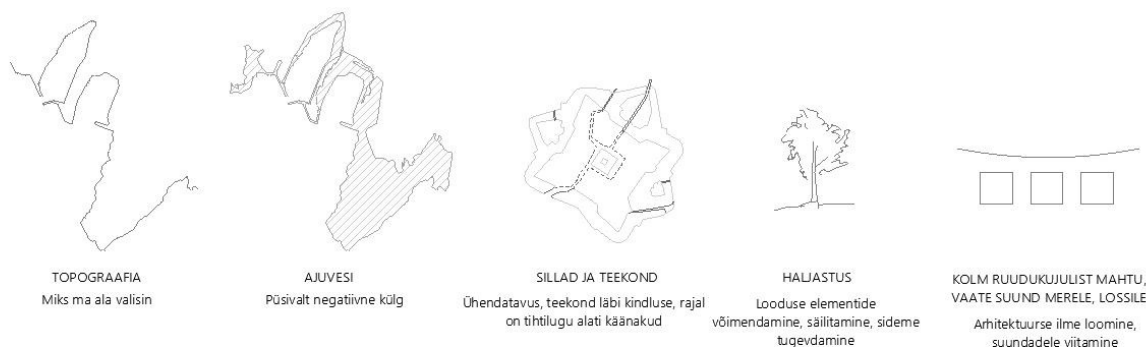
ole ja pigem läbitakse vahemaid jalgsi või jalgrattaga. Planeeringu alal rannahoonest kuni Väike-Roomassaare tippu on umbes 1 km- see on sama kaugel kui kesklinn. Jalutades mööda Abaja põhjakallast, ümber lossivallide, on vahemaad poole väiksemad.

Planeeringualast põhjapool asub hästi säilinud linna oluliseim vaatamisväärsus Kuressaare linnus. Kindlusest edasi kulgeb Lossi ja Tallinna tänav, mis moodustavad Kuressaare peatänavat ning ühendavad endaga keskväljaku. Peatänaval asuvad suurem osa äri-, teenindus-, kaubandus- ja büroopindu ning olulised ühiskondlikud hooned. Kahte tänavat iseloomustab küllaltki lai tänavafont vörrerde kõrval tänavatega, mis toob arhitektuurse ilme paremini esile ja modustab hooneteansambleid. Kesklinn ja vanalinna iseloomustab valdavalt kahekorruselised kelp-kivikatustega kivihoonestus.

Planeeringualast idapool asub suuremas osas viilkatustega üksikelamu piirkond, uuemad ehitised peamiselt lamekatustega nii nagu läänepoolsed suuremahulised spaa-hotellid, mille varju jäävad valdavalt viilkatustega üksikelamud.

2.4 Planeeringu ettepanek

2.4.1 Koha inspiratsioon

Joonis 7. Koha inspiratsioon

Koha suureks inspiratsiooniks on mere lähedus ja puhkeala looklev rannajoon, mis on aastatega palju muutunud. Tugevate tuulte põhjustatud üleujutuste ja vihmaste perioodidega tekib planeeritavale alale nn. kaks merepiiri. Tekib uus rannaala, maetakse suurel hulgal olemasolevad teerajad ning platsid vee alla ning kerkib lahest välja erisuguseid abstraktseid pinnavorme, millest

saavad nn. uued loodusjõudude poolt loodud ruumi elemendid ja ala toimuvus, millele lahendust algselt ei planeeritud.

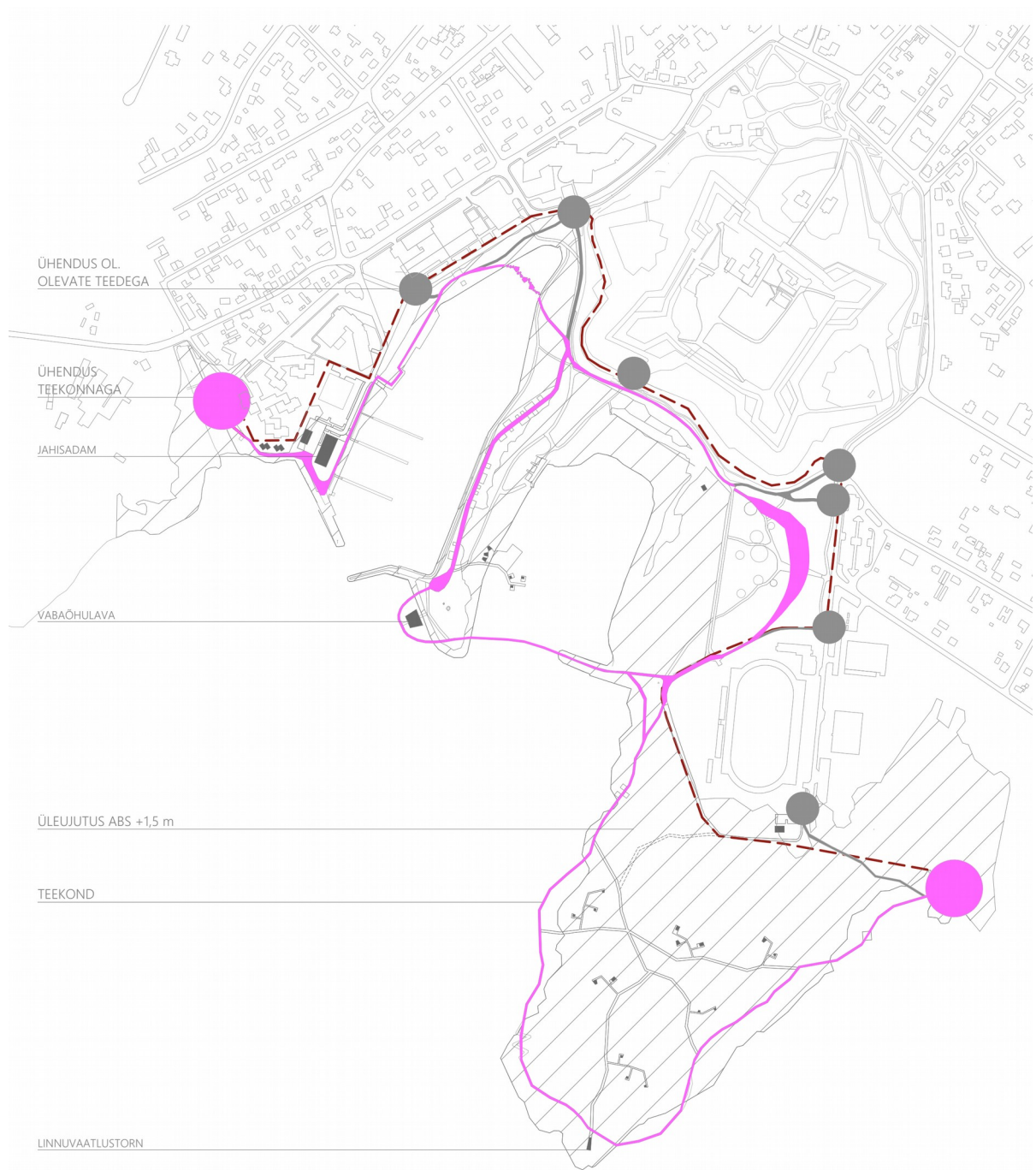
Vaadeldes Kuressaare linnuses liikuvust, jääb silma teekond läbi lossihoovi. Tihtilugu on rajal alati käänakud ning harusid, mida mööda minna. Teekonna ettevõtmiseks leitakse erinevaid sihtpunkte, linnus, park, sellest oleneb raja suund ja pikkus, mis teekonda muudab. Olulist rolli lossihoovi juures omavad ka sillad, mis ühendavad teekonna erinevaid harusid, sümboliseerides ühendatavust ja ligipääsetust.

Ujula abajaäärset olemasolevat rannahoonet iseloomustab kolm üksteisest eraldatud ruudukujulist mahtu. Need meenutavad planeeringuala kolme kujutlikult öeldes poolsaart, mida eraldavad ja peegeldavad kaks abajat. Looklev katus viitab olulistele suundadele, üks linnuse poole ja teine mere poole.

2.4.2 Kontseptsioon

Autori sekkumine planeeringualal põhineb teekonnal, mida on võimalik aastaringselt kasutada ning erinevates looduslikes tingimustes, vihmastel, üleujutuste perioodidel, mis esineb peamiselt sügisest-talveni ning kevade alguses, lumesulamis perioodidel. Sellest tulenevalt on teekonna eesmärk pöörata ala negatiivne tahk positiivseks. Idee loob alale teistlaadi kvaliteedi ning põimub ja tugevdab saarlaste sidet maa ja merega.

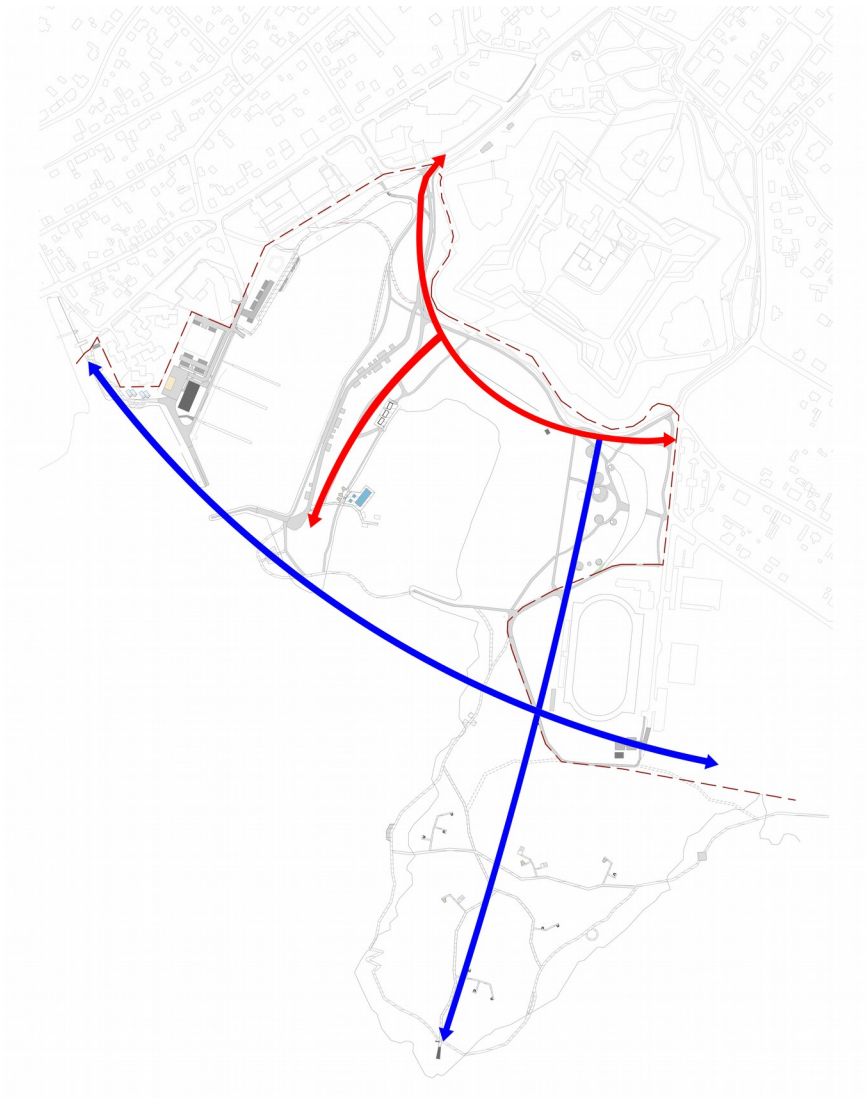
Planeeringus käsitletud teekond algab-lõppeb Tori jõe poolt-Väike-Roomassaare poolsaarel ning jätkub mööda rannikut ühelt poolt kuni Roomassaareni ja teiselt kuni Tuulte Roosini. Lahendus on mitmekesine, eritasandiline ning erikatenditega. Niiskel ja roostunud aladel nagu Väike-Roomassaare poolsaar on ette nähtud kõrgendatud u. 2 m kõrgune laudtee, Ujula ja Tori abajases poolsaarte ühendamine puidust sillaga- need põimuvad merd ja maad. Sild kui vikerkaar eksponeerib saarlastest meremeeste jaoks koduvärvavat, mida läbitakse kaugematele mereretkedel minnes. Raiekivi, osalt Tori tee ja Kalda pst jäävad kaardilt vaadatud üleujutuste alalt välja ning nende katendid säilitatakse. Teekonnal olevad teed, mis ühendavad eelmainitud, on ette nähtud tasapinnalise laudteena, mis säilitab mere ja looduselähedasemat hõngu.

Joonis 8: Kontseptsiooni skeem

Puhkeala hetkel oluline telg kulgeb teekonnana lossihoovist Raiekivi sääre tippu ning teine telg, mille liikuvus toimib ümber lossihoovi ehk mööda Kalda puisteed. Tuues inimestele tagasi kasutamiseks Väike-Roomassaare poolsaare, lisab alale uue vertikaalse liikumistelje ning

ühendades teekonna perspektiivsete teedega Roomassaarde ja Tuulte-Roosi, rõhutab horisontaalset teljele, tuues ka rannikuelu rohkem sopistustest laheäärde.

Joonis 9. Telgede skeem

Planeeritud teekond kulgeb mööda rannikuala ühendades kohale iseloomulikke ja olulisi punkte nagu uus jahisadam, vabaõhulava, linnuvaatlustorn. Tinglikumalt on lahendatud puidust sauna-väliujumiskompleks ja pop-up living, hooajalised installatsioonid, Staadioni tänava ja Supluse puistee vaheline ala, mõelduna noortekeskuse ja galeriina. Konstruktiivse ja esindusliku materjalina eelistab autor planeeringus kasutada puitu, mis on looduslähedasem, jätkusuutlikum ning ajas elav materjal.

Joonis 10: Asendiplaan

Külastusobjektide asukoha ning funktsiooni valikul on arvestatud ajaloolist tausta, analüüsitud aastate jooksul kasutatavust ning arvestatud Muinsuskaitse eritingimustega ettenähtavaid lahendusi. Autori arvates tuleks leida kompromiss ajaloo ja tuleviku vahel, tekivad uued vajadused, mõttelaadid muutuvad, kuid samas säilitada ajalooline hõng. Mõeldud on lahendusi, mis ei ole kohtkindla ning on mitmefunktsiooniline, kus elemente saab eri kohtades kasutada nt. ujuv saun ja

lava. Kuna ala on ka küllaltki lage ning hoonestus hõre, siis planeeringu käsitus ei näe ka ette puhkeala täisehitamist, vaid jätta ka valikuvabadus kasutada ruumi enda soovidele vastavalt.

Arhitektuurne üldkontseptsiooni peegeldab koha vaikust ning geomeetriat, võimendades kohaliku looduse ilu, jäljendades puu ja kõrreliste paiknemisrütmi. Mahud on rõhutatult vaadete suunadele nii, et nad ei konkureeriks ega varja linnuse vaateid ning sobituksid olemasolevasse keskkonda.

2.4.3 Sihtgrupid

Planeeritaval alal olen mõelnud jagada erinevateks sihtgruppideks. Väike-Roomassaare poolsaar on kasutamiseks nii loodusehuvilistele, liikumist harrastajatele. Ujula abajase ümbruse sihtgrupina näen eelkõige talisuplejaid, ujujaid, päevitajaid, saunakultuuri- ja spordiharrastajaid. Raiekivi sääre tipp on suurem osa kultuurihuvilistele, meditatsiooniga tegelevatele. Tori abajase ümbruse sihtgrupiks näeksin esmalt merespordi harrastajaid ja sõpru ning turiste. Supluse pst ja Staadioni tänava vahepealse osa lõunaosa on mõeldud pigem spordiharrastatele ja noortele ja teine osa looduse-ja kunstihuvilistele.

2.5 Hoonestuse ettepanek

2.5.1 Kuressaare sadamahoone

Kompleks hõlmab uut ja avaramat jahisadama hoonet koos parkimisega, tinglikult lahendatud ellingut ja Pop-up livingut, mis on mõeldud eeskätt jahisõitjatele, kuid avatud ka turistidele ja kohalikele.

Jahisadamat on ettenähtud hoonemahtult laiendada ning tuua restorani osa õhtupäikese poole, avardades vaateid merele ja säilitades vaateid linnusele. Hoone on 1-korruseline rõhutatuna nii horisontaalile, kui ka mere suunas vertikaalile vabalt lendleva katusega. Fassaadimaterjalina kasutatakse suuremas osas heledat tooni puitlaudist, mis viitab jahtide puit-tekkidele. Hoones asub põhiliselt restoran koos jahisama jaoks mõeldud saunakompleksidega ja vabaaja ruumidega.

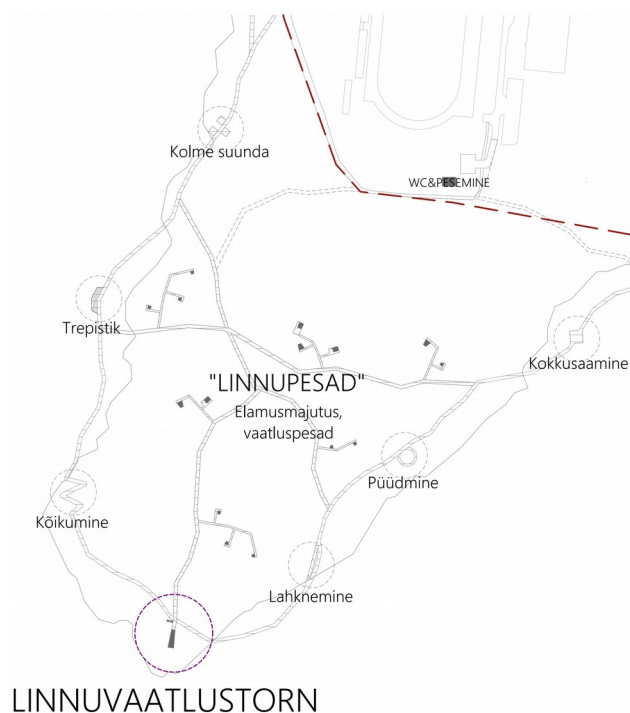
2.5.2 Linnuvaatlustorn koos elamusmajutusega

Teekonna üheks tähtsaks punktiks on Väike-Roomassaare poolsaare tippu planeeritav linnuvaatlustorn, mis on kui maastiku pikendus. Maamärk on kahest riskikülukujulisest õhulisest seinast, mille sirged konstruktsioonialemendid kasvavad justkui maapinnast välja, tõstes torni

skulpturaalsust. Eesmärgiks on pakkuda mitmel tasemel vaateplatvorme ja võimaldab silmitseda erinurkadest.

Kuna Väike-Roomassaare poolsaare maapind on madal, näen ma ette merepinnast 2 m kõrgust puidust laudteed, mis võimaldaks iga ilmaga ja koos mägiveistega loodust nautida. Teekond, mis läbib seda ala on lookleva kujuga, inspireerituna ala kontuurist ning põimudes ja tugevdades sidet maa, mere ja inimese vahel.

Ala on jagatud kahte tsooni: äärmine rada on avalik ja sisemine osa privaatne. Avalikus tsoonis on marsruudil intrigeerivaks dünaamilised elemendid, et külastajad saaksid loodusega suhelda ning loovad teekonna mängulisemaks. Privaatsemas tsoonis asuvad väikesed pesad, osalt elamusmajutuseks mõeldud kui ka tuule eest peitu pugemiseks ja loodust nautimiseks. Staadioni juurde on ette nähtud väikesemahuline hoone, avalike tualettide ja pesuruumidega.

Joonis 11. Väike-Roomassaare skeem

2.5.3 Lava

Mitmefunktsioonilise puidust ujuva lava eesmärk on ühendada kogukonda, mõelduna kontserdite, etenduste pidamiseks, mediteerimiseks, tantsimiseks või lihtsalt olemiseks. Lava vormilt on kui kest, raam, millega on võimalik mängida. Arhitektuurselt ei olnud idee luua statsionaarset lava koos kaarega, vaid lasta loovusel lennata ja kohalikel enda nägemuse kaudu muuta, loomaks

tugevamat, personaalsemat sidet kohaga. Idee on jääda vormilt ja ilmelt küllaltlihtsaks ja rahulikuks ning lasta loodusel endal luua ruumi.

2.5.4 Tinglikumalt lahendatud perspektiivsed objektid ja ideed

Praeguse Raiekivi poolsaare idakaldale, kus hetkel asub ujujate jaoks kai, näen ma ette välibasseinide kompleksi. Planeerin 3 maapinnast kõrgemal olevat hoonemahtu riietusruumidena, üks neist ala teenindamiseks. Nende funktsioon on kui osa tagasivaatest ajalooale, kus samas kohas olid abajas ujujate jaoks mõeldud riietevahetamiseks villkatustega majakesed. Kuna saunakultuur on saarlastel ikka hinges ja koht on talisuplejate meelispaijana tuntud, siis planeering näeb ette ujuvaid saune, mis jäävad aastaringselt kasutusse. Nendega on võimalik Abajas ringi sõita, kui ka silla alt läbides vaikse ilmaga ka kaugemale rännata või kontserte veepealt nautida.

Supluse puiestee ja Staadioni tänava vahepealsel alal näen teekonna maastikutõusulise maapinna sisse sulandununa noortekeskust ning avatud galeriid, kus on võimalik nautida Saaremaa kohalikku looduselähedast kunsti ning eksponeerida ka rannaala kujunemise lugu, mis lisab kasutajale uue perspektiivi ja arusaama Kuressaare rannaala tähtsusest. Staadioni poolset osa näeksin rohkem noortele ja spordihuvilistele. Noortekeskuse välisalale planeerin korvpalli platsi, istumisalad ja toaksin ära Kalda pst oleva skatepargi sinna juurde. Maastikulise mahu ette on planeeritud mänglevad ringikujulised süvistatud istumismullikesed. Kuna see ala üleujutuse korral vette ei matu, aga jääb siiski küllaltki märjaks alaks. Siis hoonemahuni kulgevad rajad viiakse maapinnast kõrgemale nii, et üleujutuse korral jääksid veepeale ning ringikesed täituksid veega, mis loob ruumile uue elemendi ning kasutatavuse.

Raiekivi säärele, täiendamaks lava kasutust, loon mängulised ruudukujulised platsikesed tee äärde, mis on mõeldud istumisaladeks, hooajalisteks installatsioonideks (jäätisemüügik, turg jne.) ja osalt ka parkimiseks (sh sadama teeninduseks ainult). Kalda pst äärde, Ujula Abaja põhjakaldale on koht suviseks kohvikupaviljoniks koos aastaringselt kasutatava välijõusaali ja olemasoleva mänguväljakuga. Päevituslal näen ette installatiivseid kaldu olevaid lamamislauda, mis sarnanevad väliujula trepistiku motiiviga.

2.6 Liikluskorralduse põhimõtted ja parkimine

Puhkeala on hoitud vabana autoliiklusest ja suurtest parkimisplatsidest. Mina näen planeeringus ette, et see on oluline ala toimivuselt ning olukord tuleb säilitada. Liikluskorralduse ja parkimise põhimõtete juures on arvestatud ka linnatänavate standardiga.

Mõningased muudatused on Tori abaja läänekaldal. Sadamani viiv tee viiakse kaldast eemale nii, et tekiks haljasriba koos kergliiklusega, mis viib otse jahisadamani. Laevasõidukite transportimiseks ja muu hooldusteenusele mõeldud tee viiakse hoone ümbert nii, et sadama esine jääb vaid kergliiklejatele ja külastajatele istumispaikadeks.

Olemasolevad kergliiklusteed suuremas osas säilivad. Planeeringuala rikastab eritasandiline teekond, mida on võimalik nii jalgsi kui jalgrattaga läbida ning ka liikumispuudega inimene saab seda kasutada. Sellest tulenevalt lisatakse alale rohkem jalgrattaparklaid, olemasolevate kui planeeritavate parklate juurde, kaide äärde, pakutavate ehitiste ja rajatiste lähedusse. Tori abaja ida ja läänekaldale on minu arvates vajalik trepistikuna puidust istumisalad, mis võimaldavad päevitada, pikniku pidada, kala püüda, turistidele olemiseks jne.

Planeering näeb ette lisada parkimiskohti teekonna algusesse ja lõppu. Tori jõe juurde planeeritakse 4 ja Väike-Roomassaare poolsaarel olevat loodusmatka raja teenindamiseks 10 parkimiskohta. Tori tänaval olemasolevad parkimiskohad säilivad. Planeeringuga on ette nähtud kohtade grupeerimine ning eraldamine haljasribaga, luues ala jalakäija sõbralikumaks. Kokku on 33 parkimiskohta ja 1 liikumispuuetega inimestele. Raiekivi säärel olevad parkimiskohtade asukohad on eraldatud ja märglevalt lahku löödud ning parkimiskohtade arv säilib, et teenindada olemasolevat sadamaosa. Staadioni tänavale on planeeritud külgparkimis kohta, mis teenindab lõputöös ettepanekuna tehtud noortekeskust ja galeriid.

2.7 Tehnovõrgud

Kanalisatsiooni-, veetorustiku-, maakaabli-, sidekaabli ja drenaažitorustik on võimalik ühendada kinnistul olemasolevate trasside liitumispunktidest.

2.8 Haljastus ja heakord

Olemasolev kõrg-ja madal haljastust on püütud säilitada. Planeeringuga on ettenähtud istutada uusi madalaid põõsa-ja taimeliike ja kõrrelisi.

2.9 Keskkonnakaitse

Projekteeritavad hooned ei tekita ohtu ümbritsevale keskkonnale. Jäätmehoolduse kord Kuressaare haldusterritooriumil on määratud Kuressaare jäätmehoolduseeskirjas. Planeeritud ala sadamevesi

lahendada drenaaži abil. Parklate sademevi puhastatakse krundi piires lokaalsetes puhastites (liiva- ja õlipüüduritega).

3. KOKKUVÕTE

Kuressaare aastate jooksul kahaneva rahvaarvu tõttu, ei ole siiski kaotanud populaarsust. Linn, oma väiksuse, hubasuse ja erilise sümbolina tuntud linnuse mõju ning Saaremaa spa kultuur toob turiste ja lähikaaskondlasi tagasi. Suviti on populaarsed erinevad vabaõhuüritused lossihoovis ja rannaalal, mida ikka külastatakse. Kuna planeeringuala on olnud küllaltki lage ja ühekülgne ning leiab vähe kasutajaid, siis pakutav teekond, ülejutuste ja märjal perioodil toob vaheldusrikkust ja omamoodi vaatamisväärsust. Nii nagu juhtumisuuringus näitena toodud Mont-St-Michel, mida külastatakse erinevalt planeeritavast alast tõusude ja mõõnade vaheldumise tõttu, võib ka Kuressaare sellega tuntust koguda.

Puhkeala jääb lahendusega võrdlemisi hõredalt hoonestatuks. Jäetakse kasutajale ruumi ka ise endale tegevusi välja mõelda ja mitte tunda ennast ahistatuna. Ruumi on mõtestatud lahti erinevaid sihtgruppe arvestades ja otsides ala tugevusi ja probleemkohti. Teekond koos pidepunktidega loob terviklikuma ja atraktiivsema ruumipildi, tuues välja koha omapärast ja elanikkonna vajadustest tulenevaid funktsioone ja tegevusi.

Planeeringuala kontseptsioonilises lahenduses on inspireerituna kohast tulenevatele looduse elementidele rõhutatud, mis loob alaga tugevama sideme. Planeeringus on pakutud lahendusi, mis ei ole kohtkindlad ehk ajas muutuvam ruum vastavalt soovidele. Säilitatud on olemasolevad põhiliikumissuunad ning loodud uus oluline suund, saarlastele kui merelähedastele inimestele, mööda rannikuala ja võimendatud vaateid merele ja alale erisuundadest ja kõrgustest. Väike-Roomassaare poolsaare laudtee, mis viiks kuni Roomassaareni ja Tuulte Roosini tugevdaks sidet inimese ja mere vahel veelgi ning seoks mereäärse ala ühtsemaks tervikuks.

4. SUMMARY

This thesis is about urban planning project in architecture, in the Institute of Architecture at the Tallinn University of Applied Sciences. It includes analysis and planning proposals for the bay near the old fortress of Kuressaare, in Estonia. The area is densely populated with small private houses, stadium and Spa-hotels.

Being born and raised in Saaremaa, one could only hope for making or doing an effort to make place of residence better. As of now the chosen location for thesis project is known best for devoid and clear natural landscape, which is lacking one singular theme and environment, where one could view the scenery for city's landmark. There is only old yacht club and beach house.

During the heavy rains the location is known to be flooded or sometimes even submerged underwater, which may hamper to use the site properly. Due to that reason the thesis aims to find and create new quality, that allows to be of use or be in use in every season regardless of bad weather and to revive seaside life, by creating more proactive, safer and diverse public space for different target groups. Even though the area should remain sparsely populated with buildings, it should strive to bring out the main silhouette of the fortress in cityscape as it has remained the greatest beacon through its time and history and the atmosphere around it could remain light and peaceful for a light stroll or occasional resting.

The main intervention is based on a journey that one can take all year round in different natural environments regardless of the rains and floods that usually start in the late autumn and last till early springs, when the precipitation are highest. The solution is various, multiplane path with different covers. The planned pathway runs by the cheeks of the coast and converges different characteristic and relevant minor landmarks like peeking yacht club, floating open air stage, translucent bird watching tower. More conventional are sauna and open swimming complex, pop-up living spaces, seasonal installations, youth center and gallery.

The concept of the planning is inspired by the locations light atmospheric feel that creates a single natural space that brings out and highlight the natural environmental elements, which creates a stronger connection and entity to the seaside. In the planning there are offered different solutions, which are not strictly locked down to one place but rather organically developing space that is open to the whims and wishes of its users. The main walkways have been preserved and newly added has been the path, as the seafolk like best to stay near the sea, by the sea to amplify the views between

the land and sea on so many different heights. Väike-Roomassaare peninsula wooden pathway that leads to Roomassaare and to Tuulte Roos would firmly bridge the connection between the man and the sea and bind them into a more substantial whole.

5. KASUTATUD MATERJALID

- [1] Kuressaare sadam, Ajalugu [Võrgumaterjal]. Available:
<https://sadam.kuressaare.ee/et/sadam/sadama-ajalugu/> .[Kasutatud 22. märts, 2020]
- [2] Riigi Ilmateenistus, 2013 [Võrgumaterjal]. Available:
https://www.ilmateenistus.ee/wp-content/uploads/2013/01/eesti_ilma_riskid_2012_tormjatugevtuul.pdf. [Kasutatud 17. mai, 2020]
- [3] J. Gehl, Linnad inimestele, Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia, 2015
- [4] T. Ando, 1991, Toward New Horizons, kogumikus K. Nesbitt, Toim., Theorizing a New Agenda for Architecture. An Anthology of Architectural Theory 1965-1995, New York: Princeton Architectural Press, 1996, p. 456-461
- [5] R. Koolhaas, 1993, Beyond Delirious, kogumikus K. Nesbitt, Toim., Theorizing a New Agenda for Architecture. An Anthology of Architectural Theory 1965-1995, New York: Princeton Architectural Press, 1996, p. 333-334
- [6] J. S. Jauhiainen, Linnageograafia, Tallinn: Eesti Kunstiakadeemia, 2015, p. 60-82
- [7] K. Koov, 2018, „Linnaruum ja rohevõrgustik”, [Võrgumaterjal]. Available:
<https://www.sirp.ee/s1-artiklid/arhitektuur/linnaruum-ja-rohevorgustik/>. [Kasutatud 21. jaanuar, 2020].
- [8] MTÜ Linnalabor, „Kuressaare-Kaarma uuring”, 2010. [Võrgumaterjal]. [Kasutatud 22. jaanuar, 2020].
- [9] E. Bredhe, „Japanese harmony between building and nature”, [Võrgumaterjal]. Available:
https://www.swedishwood.com/wood-magazine/2015-4/japanese_harmony_between_building_and_nature/ . [Kasutatud 21. jaanuar, 2020].
- [10] M. Marvidou, „Designmania a studio where design meets psychology,”[Võrgumaterjal]. Available: <https://www.designmania.gr/designmania-a-studio-where-design-meets-psychology/> [Kasutatud 22. jaanuar, 2020].
- [11] C.-D. Lige, „Henri Lefebvre: sotsiaalne ruum on sotsiaalne toode,” Tajumaailm, [Võrgumaterjal]. Available: <http://tajumaailm.blogspot.com/2009/12/henri-lefebvre-sotsiaalne-ruum-on.html>. [Kasutatud 20. jaanuar, 2020].

- [12] Pärnu rannaniidu matkarada [Võrgumaterjal]. Available: <https://visitparnu.com/objekt/parnu-rannaniidu-matkarada/>. [Kasutatud 20. jaanuar, 2020].
- [13] U. Luik, Muuli kõrvale tuleb vaiadel kergliiklustee, 2018. [Võrgumaterjal]. Available: <https://parnu.postimees.ee/6138766/muuli-korvale-tuleb-vaiadel-kergliiklustee>. [Kasutatud 20. jaanuar, 2020].
- [14] The Mont-Saint-Michel [Võrgumaterjal]. Available: <http://en.normandie-tourisme.fr/discover/normandy-must-sees/the-10-top-normandy-must-sees/mont-saint-michel-106-2.html>. [Kasutatud 20. mai, 2020].
- [15] The Roundtrip Cruise [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.hurtigruten.com/destinations/norway/classic-round-voyage-bergen-kirkenes-bergen/#key-info>. [Kasutatud 20. mai, 2020].
- [16] Norwegian Scenic Routes [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.visitnorway.com/plan-your-trip/travel-tips-a-z/norwegian-scenic-routes/>. [Kasutatud 20. mai, 2020].
- [17] Maa-amet [Võrgumaterjal]. Available: <https://xgis.maaamet.ee/maps/Xgis>. [Kasutatud 20. mai, 2020].
- [18] L. Hansar, Kuressaare mereäärse puhkeala ning staadioni tn 7 ja 9 detailplaneeringute muinsuskaitse eritingimused, 2020. [Võrgumaterjal]. Available: <https://gis.saaremaavald.ee/failid/DP/DP-19-011/Kuressaare%20puhkeala%20DP%20mk%20eringimused.pdf>. [Kasutatud 15. aprill, 2020].
- [19] Kuressaare Linnavalitsus, Kuressaare miljööväärtuslikud alad, 2012. [Võrgumaterjal]. Available: https://www.saaremaavald.ee/documents/17113760/22244135/Kuressaare_miljoovaartuslikud_alad.pdf/472d1f96-cc18-4bef-ae74-dcbcc6ed0584. [Kasutatud 15. aprill, 2020].
- [20] Eesti Linnade ja Valdade Liit, Elanike demograafiline jaotus KOV-de kaupa, 2020. [Võrgumaterjal]. Available: <https://www.elvl.ee/elanike-arv>. [Kasutatud 13. mai, 2020].
- [21] E-M. Basihhina, L. Hansar, Kuressaare Linnaatlas. Linna kujunemise, linnaehituse arengu ja arhitektuuriväärtuste ülevaade, Kuressaare: OÜ Tormikiri, 1999, pp. 7-37
- [22] Kuressaare ajaloo. [Võrgumaterjal]. Available: http://www.saaremaa.ee/index.php?option=com_content&view=article&id=515&Itemid=395&lang=et. [Kasutatud 13. mai, 2020].

- [23] Muinsuskaitse, Raiekivi tee 1. [Võrgumaterjal]. Available: <https://register.muinas.ee/public.php?menuID=heritage&action=view&id=5195&lang=en>. [Kasutatud 13. mai, 2020].
- [24] Eesti Rahva Muuseum, Kuressaare jahtklubi. [Võrgumaterjal]. Available: <https://ajapaik.ee/foto/22797/kuressaare-jahtklubi/>. [Kasutatud 13. mai, 2020].
- [25] Saaremaa Muuseum, Kuressaare rand, esiplaanil suplusmajakesed . [Võrgumaterjal]. Available: <https://ajapaik.ee/photo/142660/kuressaare-rand-esiplaanil-suplusmajakesed/>. [Kasutatud 13. mai, 2020].
- [26] Kuressaare rannahoone. [Võrgumaterjal]. Available: https://kuressaareehitus.ee/portfolio_page/kuressaare-rannahoone/. [Kasutatud 18. mai, 2020].
- [27] Flavours of Estonia. [Võrgumaterjal]. Available: <https://flavoursofestonia.com/2018/08/23/saare-ja-muhumaa-selle-suve-kolm-maitset/>. [Kasutatud 21. mai, 2020].

6. JOONISED

7. GRAAFILINE OSA